

8. Педагогічні технології навчання [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://socgum/mdpu.org.ua/index.php?option=com..mtree&task=viewlink&linkid=2592&Itemid=0>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

9. Про загальну середню освіту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК УМОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

*Маркіна Інна Вячеславівна
м. Полтава*

Анотація: *У школярів доцільно формувати культуру здоров'я як головну умову культурного і духовного становлення особистості, а це можливо лише за умови раціональної організації освітнього процесу. Діяльність педагога щодо збереження й зміцнення здоров'я учнів лише тоді може вважатися повноцінною та ефективною, якщо в повній мірі професійно й творчо в єдиній системі реалізуються здоров'язберігаючі технології.*

Ключові слова: *здоров'я дітей, позитивні емоції, культура здоров'я, методи здоров'язберігаючого впливу, здоров'язберігаючі освітні технології, інтерактивні технології навчання, збереження фізіологічного здоров'я учнів, психогімнастика, казкотерапія, музикотерапія.*

Збереження та зміцнення морального, фізичного та психічного здоров'я вихованців є одним із першочергових завдань загальноосвітньої школи, на що наголошує Концепція загальної середньої освіти.

Здоров'я дітей – одне з основних джерел щастя, радості і повноцінного життя всього суспільства. В Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті зазначається, що пріоритетним завданням системи освіти є навчання людини відповідальному ставленню до власного здоров'я та здоров'я оточуючих. Здоров'я дитини, її соціально-психологічна адаптація, нормальне зростання і розвиток багато в чому визначаються середовищем, у якому вона живе. Для дитини таким середовищем є школа, оскільки тут дитина проводить більшу частину часу.

Для забезпечення високих показників здоров'я у школярів доцільно формувати культуру здоров'я як головну умову культурного і духовного становлення особистості, а це можливо лише за умови раціональної організації освітнього процесу. Діяльність педагога щодо збереження й зміцнення здоров'я учнів лише тоді може вважатися повноцінною та ефективною, якщо в повній мірі професійно й творчо в єдиній системі реалізуються здоров'язберігаючі технології.

Поняття «здоров'язберігаючі технології» об'єднує у собі всі напрямки діяльності загальноосвітнього навчального закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я.

Аналіз класифікацій існуючих здоров'язберігаючих технологій дає можливість відокремити такі їх типи: здоров'язберігаючі, оздоровчі, технології навчання здоров'ю, виховання культури здоров'я.

Сутність здоров'язберігаючих технологій постає в комплексній оцінці умов виховання і навчання, які дозволяють зберігати наявний стан учнів, формувати більш високий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідальні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішної навчальної діяльності.

Знання та застосування здоров'язберігаючих технологій є важливою складовою професійної компетентності сучасного педагога, який у тісному взаємозв'язку з учнями, батьками, психологами, медичними працівниками спроможний створити здоров'язберігаюче освітнє середовище, у якому кожен учасник зацікавлений у збереженні й зміцненні здоров'я вихованців.

Мета всіх здоров'язберігаючих освітніх технологій – сформувати в учнів необхідні знання, вміння та навички здорового способу життя, навчити їх використовувати отримані знання у повсякденному житті.

Здоров'язберігаючі технології дозволяють:

- сформувати соціальну зрілість випускника;
- забезпечити можливість учням реалізувати свій потенціал;
- зберегти і підтримати фізіологічне здоров'я учнів.

Загалом процес навчання в умовах здоров'язберігаючої педагогіки складається з трьох етапів, які відрізняються один від одного як специфічними завданнями, так і особливостями методики.

I етап – початкове ознайомлення з основними поняттями та уявленнями. Мета цього етапу – сформувати в учнів елементарні уявлення про основні поняття здорового способу життя, досягти виконання елементарних правил здоров'язбереження, створити мотивацію на ведення здорового способу життя.

II етап – поглиблене вивчення. Мета – сформувати повноцінне розуміння основ здорового способу життя, досягти свідомого виконання елементарних правил збереження та зміцнення здоров'я, сформувати практичні знання, уміння і навички, необхідні в повсякденному житті.

III етап – закріплення знань, умінь та навичок збереження та зміцнення здоров'я та їх подальшого вдосконалення. Мета – сформувати навички збереження здоров'я у повсякденному житті. Досягти стабільності та автоматизму при дотриманні правил збереження здоров'я, забезпечити варіативне дотримання правил здорового способу життя залежно від конкретних практичних умов.

Ефективність формування здорового способу життя вимагає активного залучення учнів до здоров'язберігаючого навчального процесу, формування в них активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я.

Основними вимоги до організації та проведення уроків із використанням здоров'язберігаючих технологій є:

- Забезпечення відповідності навчальної аудиторії санітарно-гігієнічним нормам (дотримання чистоти, оптимального природного і штучного освітлення, мікроклімату);

- Створення на уроках доброзичливої, комфортної психологічної атмосфери, взаєморозуміння між школярами і вчителями, що допомагає налагодити гармонійні стосунки з оточенням і самим собою. Така обстановка сприяє формуванню позитивної мотиваційної діяльності.

Отже, створюються такі умови, щоб кожен учень повірив у свої сили, можливості, отримав задоволення від інтелектуального напруження і перемоги над собою. Доведено, що зазначені прийоми педагогічної діяльності формують у свідомості школярів упевненість в успіху, запобігають стресам і створюють психологічний комфорт.

- Забезпечення навчальних програм валеологічним змістом. Важливо формувати культуру здоров'я учнів на кожному уроці.

- Забезпечення умов рухової активності учнів. Ігрова діяльність, фізкультхвилинки, психологічні прийоми дають школярам змогу змінити діяльність із розумової на фізичну.

- Робота з літературою про зміцнення здоров'я, розвиток інформаційних умінь учнів.

- Використання на уроках гумору для зменшення психологічного напруження водночас допомагає знизити стомлюваність і запобігає стресам.

- Застосування на уроках живопису, музики, художнього слова та інших видів мистецтва сприяє гармонізації психічної діяльності.

- Толерантне спілкування на уроці забезпечує шанобливе ставлення до будь-якої думки учнів, здійснюється спільний пошук правильних відповідей на обговорювані питання.

- Гуманістична спрямованість контрольно-оцінювальної діяльності вчителя.

- Особистий внесок учителя у збереження власного здоров'я, дотримання ним здорового способу життя, що є прикладом для наслідування учнями.

На сучасному етапі зростає роль учителя, оскільки від нього значною мірою залежить здоров'я підрастаючого покоління, а це, в свою чергу, залежить від того, наскільки здоров'язберігаючими є освітні технології, які впроваджує педагог. Стрижнем усієї педагогічної роботи є ставлення вчителя до збереження та зміцнення здоров'я у школярів і формування у них позитивної мотивації щодо здорового способу життя. Саме від вчителя залежить, чи впаде зерно турботи про своє здоров'я в душу дитини. І як зробити так, щоб це зерно проросло та в майбутньому дало щедрий врожай?

Проблема формування здорового способу життя має велике значення, так як здоров'я багато в чому визначає якість життя і виступає необхідною умовою продуктивної творчості, праці і вдосконалення людини. Завдяки спільним зусиллям школи, сім'ї, суспільства,

підростаючий громадянин повинен зміцнитися в думці про те, що саме він відповідальний за своє власне здоров'я і повинен розглядати його як вищу цінність. Тому що його здоров'я – це тривалість періоду життя на землі, це життєвий успіх і особисте щастя.

Отже, на сучасному етапі особливо важливим є використання найраціональніших підходів до навчання дітей у школі, що забезпечують збереження їхнього здоров'я. Тільки формування культури здоров'я школярів на індивідуальній основі із застосуванням здоров'язберігаючих технологій допоможе забезпечити високі показники здоров'я підростаючого покоління, що має велике національне значення.

Перелік використаної літератури:

1. Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим // Здоров'я та фізична культура / Т. Бойченко. – 2005. – № 2. – С. 1–4.
2. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі // Здоров'я та фізична культура / О. Ващенко, С. Свириденко. – 2006. – №8. – С. 1–6.
3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. авт. – укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н.; 2002. – 136 с.
4. Пометун О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.

УПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

*Патинка Наталія Едуардівна
м. Полтава*

***Анотація :** Здоров'я дітей – це загальна проблема медиків, педагогів і батьків. І розв'язання цієї проблеми також залежить від упровадження в навчальний процес здоров'язберігаючих технологій. Під здоров'язберігаючими освітніми технологіями в широкому сенсі слова слід розуміти всі ті технології, використання яких в освітньому процесі буде корисним для здоров'я учнів.*

***Ключові слова:** здоров'я, здоров'язбережувальні освітні технології, математика, правильна організація уроку, гігієнічні умови уроку.*

Здоров'язберігаючі освітні технології – це системний підхід до навчання і виховання, побудований на прагненні педагога не завдати шкоди здоров'ю учнів. Тобто, це реалізація на практиці принципів і методів здоров'язберігаючої педагогіки, в основі якої лежить пріоритет турботи про здоров'я учнів і педагогів (в їх нерозривному взаємозв'язку).

Збереження та зміцнення морального, фізичного та психічного здоров'я учнів є одним із першочергових завдань загальноосвітньої школи, на що наголошує Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.

Здоров'я дітей – одне з основних джерел щастя, радості і повноцінного життя батьків, вчителів, суспільства в цілому. Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження і зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді. Турботу викликає різке погіршення стану фізичного та розумового розвитку підростаючого покоління, зниження рівня народжуваності й тривалості життя, зростання смертності, особливо дитячої.

Здоров'язберігаючі освітні технології – це системний підхід до навчання і виховання, побудований на прагненні педагога не завдати шкоди здоров'ю учнів. Тобто, це реалізація на практиці принципів і методів здоров'язберігаючої педагогіки, в основі якої лежить пріоритет турботи про здоров'я учнів і педагогів (в їх нерозривному взаємозв'язку).

За останнє десятиріччя чітко спостерігаються такі фактори, які впливають на стан здоров'я учнів, а саме: зростання навчального навантаження, вільний час діти все більше проводять за переглядом фільмів, за комп'ютерними іграми. Усе це призводить до гіподинамії, порушення постави, порушення зору. Сучасна медицина займається не здоров'ям, а хворобами, не профілактикою, а лікуванням. Завдання ж школи – зберегти, зміцнити здоров'я учнів, сформувавши в них відповідальне ставлення до власного здоров'я.

Діяльність учителя щоденно повинна бути орієнтована на формування в дітей стійкої позиції, що передбачає визначення цінності здоров'я, почуття відповідальності за збереження й